

**UCHWAŁA NR XVI/99/15
RADY MIEJSKIEJ W SZCZAWNIE-ZDROJU**

z dnia 21 grudnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2016 – 2018”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1515) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), Rada Miejska w Szczawnie-Zdroju:

§ 1. Przyjmuje „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2016 – 2018”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szczawna-Zdroju.

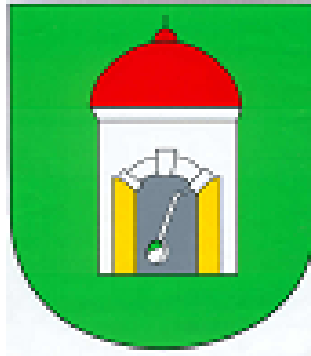
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega opublikowaniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Szczawnie-Zdroju oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Wiceprzewodniczący Rady
Miejskiej

Józef Kaczanowski

Załącznik do Uchwały Nr XVI/99/15
Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju
z dnia 21 grudnia 2015 r.

SZCZAWNO-ZDRÓJ

**Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
dla Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój
na lata 2016 - 2018**

Szczawno-Zdrój, grudzień 2015 rok

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.).

Program jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy na lata 2006 - 2016,
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Szczawna-Zdroju na lata 2014 – 2020,
- Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 rok.

Wstęp

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21].

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako: „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasal, 2005, s. 16–19].

Istnieje przekonanie, że przemoc jest zjawiskiem marginalnym, występującym wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36–37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną.

Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.

4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.

5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana, jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 396 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2016–2018. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleń.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Szczawna-Zdroju:

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu w 2014 roku , liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wynosi 249; 142 osób jest długotrwale bezrobotnych, z czego 51 osób z prawem do zasiłku.

Ze statystyk policyjnych wynika, że w 2014 roku na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu – Rewir Szczawno-Zdrój, przeprowadzonych zostało 13 interwencji domowych, w tym samym okresie założono 17 Niebieskich Kart.

Według danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2014 roku było 25 zgłoszeń osób do leczenia odwykowego – z tego 16 osób podjęło leczenie.

W 2014 roku wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczawnie-Zdroju objęto 342 rodziny. Policjanci Miejskiej Komendy Policji w Wałbrzychu – Rewir Szczawno-Zdrój w 2014 roku przesłali do OPS 17 „Niebieskich kart”.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie Szczawna-Zdroju w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Zasoby w zakresie przeciwdziałania przemocy:

Instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie na terenie Szczawna-Zdroju:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczawnie-Zdroju
2. Komenda Miejska Policji w Wałbrzychu - Rewir Szczawno-Zdrój
 - Wydział Prewencji
 - Komisariat V-Rewir Szczawno-Zdrój
3. Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju

· Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Szczawnie-Zdroju

- Wydział Gospodarki Lokalowej
- Straż Miejska
- Punkt Konsultacyjny „Niebieska Linia”

4. Placówki oświatowo-wychowawcze

5. Zespół Interdyscyplinarny

6. Sąd Rejonowy w Wałbrzychu

- Wydział Karny
- Wydział Rodzinny i Nieletnich
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania Orzeczeń w Sprawach Nieletnich

7. Prokuratura Rejonowa w Wałbrzychu

8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu

9. Placówki ochrony zdrowia – Przychodnia Specjalistyczna Regina i Walenty Śliwa S.J. – filia w Szczawnie-Zdroju

10. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej w Wałbrzychu

11. Inne podmioty takie jak np. kościoły, organizacje pozarządowe itp. (m.in. Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Nowe Życie”, „Stowarzyszenie Rodzin Katolickich”)

III. Zagrożenia w realizacji zadań:

- ubóstwo,
- problem uzależnienia od alkoholu wśród sprawców przemocy,
- bezradność ofiar przemocy,
- brak wiary ofiar przemocy w możliwość radykalnej zmiany,
- brak doświadczeń z izolowaniem sprawców,
- brak chęci współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów,
- stereotypy panujące na temat przemocy w rodzinie,
- brak szczegółowych przepisów,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna.

IV. Czynniki pozytywne gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i chęć współpracy służb i instytucji zajmujących się przemocą,
- dobre rozeznanie środowiska przez pracowników poszczególnych instytucji,
- fachowość i duża wiedza na temat przemocy wśród pracowników poszczególnych instytucji.

V. Cel nadrzędny Programu:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Szczawna-Zdroju

CEL 1 - Zapobieganie przemocy w rodzinie

Działania:

1. Budowanie lokalnego skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy na terenie Szczawna-Zdroju

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny,

- wszystkie instytucje zajmujące się przemocą.

2. Diagnozowanie zjawiska przemocy

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- wszystkie instytucje zajmujące się przemocą.

3. Rozpowszechnianie wiedzy o przemocy w rodzinie oraz o instytucjach udzielających Pomocy

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,

4. Prowadzenie kampanii w zakresie uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie oraz promowanie modelu postępowania wolnego od przemocy

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- placówki oświatowo - wychowawcze

5. Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej.

6. Podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie poprzez szkolenia

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowo - wychowawcze,
- Punkt Konsultacyjny „Niebieska Linia”,
- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Nowe Życie”.

CEL 2 - Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

1. Podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie zgodnie z obowiązującymi przepisami i procedurami

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny - Grupy Robocze,
- Funkcjonariusze Policji i Straży Miejskiej,
- Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele ochrony zdrowia w ramach współpracy z Przychodnią Zdrowia.

2. Zapewnienie możliwości poradnictwa medycznego, badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie

Realizatorzy:

- placówki ochrony zdrowia (Przychodnia Zdrowia)

3. Poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne i rodzinne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Realizatorzy:

- pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Punkt Konsultacyjny „Niebieska Linia”.

4. Ochrona przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej

Realizatorzy:

- Funkcjonariusze Policji,
- Prokuratorzy Prokuratury Rejonowej,
- Sędziowie Sądu Rejonowego.

5. Zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej.

6. Zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania, poprzez skierowanie do filii Integracyjnego Domu dla Bezdomnych -mieszkania przejściowego oraz pomocy w uzyskaniu lokalu socjalnego

Realizatorzy:

- Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Wydział Gospodarki Lokalowej Urzędu Miejskiego w Szczawnie-Zdroju.

CEL 3 - Skuteczne działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

1. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat instytucji udzielających wsparcia sprawcom oraz realizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- wszystkie instytucje zajmujące się przemocą.

2. Objęcie sprawców przemocy programami korekcyjno-edukacyjnymi

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej

3. Poradnictwo psychologiczne z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc

Realizatorzy:

- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Nowe Życie”,
- Punkt Konsultacyjny „Niebieska Linia”.

4. Izolowanie sprawców od ofiar

Realizatorzy:

- Funkcjonariusze Policji,
- Prokuratorzy Prokuratury Rejonowej,

· Sędziowie Sądu Rejonowego.

5. Zapewnienie miejsca w Integracyjnym Domu dla Bezdomnych

Realizatorzy:

· Ośrodek Pomocy Społecznej

6. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu

Realizatorzy:

· Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

VI. Finansowanie Programu:

Program będzie finansowany ze środków budżetu miasta, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł oraz w ramach środków własnych instytucji realizujących zadania.

VII. Monitorowanie i ewaluacja:

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Radzie Miejskiej w Szczawnie-Zdroju przedkładane będzie raz do roku sprawozdanie z realizacji Programu. Dla zbadania skuteczności programu prowadzona będzie ewaluacja, a na podstawie wniosków Zespół Interdyscyplinarny może zaproponować zmiany do Programu.